СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 27. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 2 лютого, 1935.

VOL. XLIII. No. 27. Jersey City, N. J., Saturday, Rebruary 2, 1935. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ЗА ДОВГИ ЗІРВАНІ

ВАШИНГТОН. — Переговори між американським і московським урядом за довги советської Росії, які вона винна американському урядови й горожанам Америки, зірвано остаточно без висліду.

Переговори тревали 14 місяців. Ціллю переговорів було облекшити торговельні відносини між Америкою й Росією.

З огляду на те, що большевицький уряд думає видно відвернути від Америки й ту невеличку торговлю, яку він вів з Америкою, в американськім конгресі збирається акція за те, щоб зірвати з Росією всякі відносини. В сенаті тепер зростає настрій за резолюцію про зірвання диплоьматичних відносин.

ЗА СВІТОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРО ТОРГОВЛЮ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для рільничих справ ставав нині у справі оживлення заграничної торговлі секретар стейту Гол. У своїх зізнаннях він признав, що, не дивлячися на щирі заходи уряду оживити вивіз рільничих продуктів поза границі краю ця акція дуже мало вдається.

Уряд тепер прийшов до переконання, що його заходи будуть далі безвиглядні, поки не буде скликана світова конференція в справі торговлі рільничими продуктами. З таким пляном уже виступив у сенаті сенатор Гвілер.

ЗА ПРОДОВЖЕННЯ КОРПОРАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ВІДБУДОВИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт підписав приказ про продовження існування „Корпорації для Фінансової Відбудови" на дальші два роки.

Правне існування цієї корпорації мало скінчитися в четвер у ночі. Дві години передтим президент підписав приказ.

Корпорація ця позичає гроші підприємствам на ведення бизнесу. Проти неї існує в палаті послів велика опозиція.

БОРОТЬБА ЗА АВТОМОБІЛЬНИЙ КОДЕКС.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт видав розпорядок, на основі котрого обовязуючий реченець автомобільного кодексу продовжається від 1 лютого до 16 червня.

Цей кодекс був заведений 25 березня минулого року. Проти нього повстала була з усією силою Американська Федерація Праці. Тепер провідники Федерації Праці кажуть, що їх за продовження кодексу не питали. Ходять балачки про страйк.

СЕНАТОР БОРА ДОМАГАЄТЬСЯ СЛІДСТВА В СПРАВІ МЕКСИКА.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Бора вніс у сенаті резолюцію, щоб сенат розслідив докладно релігійні переслідування в Мексику.

Хоча цю акцію почала католицька церква, котра каже, що акція мексинкського уряду звернена проти неї, резолюція сенатора Бори каже, що уряд Мексика звертається проти всякої віри.

Резолюцію відослано до комітету сенату для заграничних справ. Цей почне відай якусь акцію вже в найближчу середу.

Мексиканська амбасада видала проти резолюції заяву, що в Мексику нема релігійних переслідувань.

Тимчасом з 9 стейтів Мексика приходять вісти про ріжні повстанські рухи.

БОРОТЬБА МІЖ ЮНІЯМИ.

ВИЛКС БАРЕ (Па). — Між членами двох юній прийшло тут у четвер коло вуглевих копалень підприємства „Глен Алден Ковл Ко." до бійки, по котрій забрано до шпиталю 5 чоловіків. 5 інших ранених могли піти домів.

Бійка почалася з того, що члени юнії „Йонг Антрасайт Майнерс оф Пенсилвенія" задержували при вході до копальні членів юнії „Юнайтид Майн Воркерс оф Америка". Ці пробували пробитися до входу силою, і з того пішла бійка. Такі бійки бували тут уже й давніше.

Члени юнії „Юнайтид Майн Воркерс" кажуть, що їм удалося прогнати противників.

ДОПИТУЮТЬ ПОДЕРЖАЯ.

НЮ ЙОРК. — Прокураторія почала вже допитувати Серба Івана Подержая, котрого недавно тому видала Америці Австрія як обвинуваченого за двоженство. Подержай відразу признався, що він оженився з нюйорською адвокаткою Агнесою Тофверсон, не розвівшися з першою жінкою, і хоче зараз ставати на суд за двоженство, але прокураторія хоче довідатися, що сталося з цією другою жінкою, що вона так загадочно пропала.

З ПРОЦЕСУ ГАВПТМАНА.

ФЛЕМИНГТОН (Ню Джерзі). — На суді проти Гавптмана станули ще два свідки, котрі заявили, що бачили Бруна Гавптмана в ресторані, де працювала його жінка, менше-більше в часі, коли за обчисленням прокураторії, викрадено дитину Линдберга. Прокураторія показала, що один зі свідків це „бутлеґер", а другий мав „спікізі".

НОВІ ПІДСТАВИ ПОЛЬСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

Канцелярія Польської Академії Наук у Кракові розіслала запрошення до наукових і культурних організацій у справі визначення делегатів до комісії, що має занятись устійненням підстав польського правопису, які моглиб обовязувати і вдержатися довший час. До запрошених належать представники міністерства освіти, Польської Академії Літератури, вчительських організацій, Союзу Журналістів і т. д.

ПОМЕР У 152 РОЦІ ЖИТТЯ.

В Сухумі на Кавказі вмер селянин, що прожив 152 роки.

ЗА НАРУШЕННЯ ТОВАРИСЬКОЇ ЕТИКИ.

Дисциплінарний суд при варшавській Адвокатській Раді розглядав справу адв. Райнберга, обвинуваченого за нарушення товариської етики. Коли одного з польських адвокатів вивезли до табору відокремлення в Березі Картуській, адв. Райнберг використав положення і звернувся до закордонної фірми, що її синдиком був вивезений до Берези, з повідомленням, що її заступника вивезли за протидержавну діяльність до Берези і що він радо перейме агенди вивезеного.

Коли відокремлений у Березі вернувся на волю, передав справу Анвокатській Раді.

Розправа в дисциплінарному суді Адв. Ради була тайна. Суд проголосив нагану адв. Райнбергови та покарав його гривною 2,000 зл.

Жидівські ґазети радуються, що адв. Райнберг не дістав більшої кари; мовляв — видно, його вина не була велика!

РІК ВЯЗНИЦІ З ПРИПИНЕННЯМ ЗА ЗАСТРІЛЕННЯ ПАСТУХА.

В окружному суді у Львові відбулася карна розправа проти гаєвого з Карова, пов. Рава Руська, Йосифа Лютого, за вбивство людини. Гаєвий хотів заняти коні, що паслися в лісі. Це викликало конфлікт з пастухами, в часі якого Лютий стрілив, кладучи трупом Трусевича. Розправа скінчилася засудженням Лютого на один рік вязниці з припиненням.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ СТУДЕНТА.

В патальоґічній анатомії у Львові два студенти, заняті при секції, скалічилися. Спершу оба не привязували до того уваги, але згодом показалося, що тих скалічень не повинні були легковажити. Оба занедужали на тиф і один з них, Адам Лехман, незабаром помер. Стверджено, що він секціонував небіжчика, який помер на тиф. Другого студента мають надію вдержати при житті.

ДВОЄ ДІТЕЙ МАЮТЬ ВЛАСНУ МОВУ.

У малім шведськім селі виховалось двоє дітей, 5 і 6-літнє, що розмовляли тільки одне з одним, без ніякого іншого товариства. Витворили собі власну мову, якої ніхто не розуміє, а якою розмовляють як рідною. Шведської ще не знають. Лікарі ствердили, що діти зовсім нормальні і можуть легко навчитись по шведськи, коли попадуть у товариство.

СКІНЧИВ ТЕОЛЬОҐІЮ І ПЕРЕЙШОВ НА ЮДАІЗМ.

В Люблині велику сензацію викликав перехід на юдаїзм Сумени, що скінчив латинську теольоґію і дістав уже перші свячення. Хто це такий цей Сумена? Його відвідав у шпиталі (лікується після обрізання) співробітник жидівського „Унзер Експрес". Цьому співробітникови Сумена сказав: „Мої батьки були від уродження християни. А мій дід був селянином і мав 30 морґів поля. Одначе говорили, що моя бабуся була жидівського походження".

ПОМЕР КОРОЛЬ ЛЕЩЕТ.

В Осльо (Норвеґія) помер нагло славний лещетар Торляйф Гавґ. Ціла Норвеґія оплакує смерть свойого найкращого змаґуна. 6 разів підряд виграв мистецтво Норвеґії (отже й неофіціяльне мистецтво світа) в бігу на 50 км. Три роки був мистцем Норвеґії в зложеному бігу та тричі здобув чашу короля. Найбільшу славу добув Гавґ 1924 р. на 1. Зимовій Олімпіяді в Шамоні (Франція). Тоді переміг він у бігу на 50 км., у зложеному бігу та в бігу на 18 км. Гавґ помер у віці 40 літ, підготовлюючи змаґунів до Олімпіяди в 1936 р.

ВБИЛА СВОГО ВЛАСНОГО СИНА.

У селі Оравіца (Югославія) сталося велике нещастя. До заїзду прибув чужинець, що мав коло себе багато грошей. Власниця заїзду з донькою вбили подорожного, щоби присвоїти собі 20 тисяч динарів, що подорожний мав коло себе. Переглядаючи папери, показалося, що вона вбила свого власного сина, що повернувся по 20 роках, щоби мамі подарувати гроші. Мама й донька поповнили самогубство.

ЗАСУДИЛИ ТРОХ ПОЛІЦАЇВ.

Окружний суд у Лодзі на виїздній сесії в Ленчиці розглядав — як повідомляє „Ґазета Варшавска" — цікаву справу. В Паранчеві під Ленчицею відбувався ярмарок і наслідком величезного натовпу поліція почала розганяти людей, причому командант постерунку, Лущинський, ударив селянина Яна Ґжелевського. Коли Ґжелевський хотів занотувати собі число поліцая, той прикликав двох інших постерункових і звелів їм відвести селянина на постерунок. Там Лущинський з поліцаями Вісневським і Ґашевським побили Ґжелевського до крови, опісля звеліли йому випрати закрівавлену сорочку і, приневоливши селянина, щоби вложив на себе мокру сорочку, вигнали його з постерунку. Ґжелевський вніс скаргу до суду, який засудив Лущинського на півтора року, а Вісневського і Ґашевського по 1 рокови і 3 місяці вязниці.

СПАЛИВ БАТЬКОВІ ДОЛЯРИ.

Девятьлітній Станислав Ковнар на хуторі Ядзьонка в громаді Язвінській знайшов підчас забави пачку банкнотів, які кинув у вогонь. Показалося, що хлопець спалив 1,700 долярів, які були власністю батька. Довідавшися про це, розлючений Ковнар хотів спершу вбити сина, опісля відобрати собі життя. На щастя домовики до цього не допустили.

НЕОДИН ХОТІВ БИ БУТИ ТАКИМ ПРОЛЕТАРЕМ.

Большевицький письменник М. Ґоркий, який проголосив себе пролетарським письменником, одержав торік прибутку з продажу своїх творів 7 міліонів рублів. Гарний пролетар! Неодин большевицький пролетар, що гине з голоду, згодився би брати таку пролетарську ґажу.

СЛОВО „ВАНДАЛІЗМ" У НІМЕЧЧИНІ ЗАБОРОНЕНЕ.

Німецьке міністерство пропаґанди вислало до всіх освітних установ і до преси обіжник, яким забороняє вживати слово „вандалізм". Як пишеться в цьому обіжнику, автором цього слова є французький священик Ґреґоар, що вандалізмом назвав руїницьку діяльність і варварство розюшених людських мас. Ці риси неслушно приписувано германському племеви Вандалів. Тому, що це слово у високім ступні ображує память одного з найшляхотніших германських племен, треба його усунути з німецького словника.

„ПОЛОСА МОВЧАНКИ".

Довкола венеційської палати в Римі, в якій урядує Мусоліні, заведено „полосу мовчанки", щоби не перешкоджувати „дуче" в праці. В районі 150 метрів не можна користуватися сиренами і самоходовими сиґналами.

СКАНДАЛЬНІ БАНКОВІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

Варшавський апеляційний суд розглядає справу Сергія Коцика, урядовця Торговельного Банку в Лодзі, що відповідає за спроневірення 25,000 зл. Справа викликала в банкових колах сензацію, бо слідство викрило, що банк управляв лихву, беручи від клієнтів по 4 проц. місячно. Крім того стверджено, що білянси банку виладжувано незгідно з правдою, ведено фікційні конта, виставлювано фальшиві чеки і ведено легкодушні інтереси, які стягали на клієнтів поважні втрати. Коли банкови грозило виявлення тих зловживань, голова надзірної ради велів спалити касові книги. Викрито теж, що банк мав окремий фонд 300,000 зл., призначений на перекуплювання скарбових урядовців. Фондом управляв Коцик, на якого дирекція звалила вину взагалі за всі зловживання.

ВЕЛИЧЕЗНІ ЗЛОВЖИВАННЯ НА ЗАЛІЗНИЦІ.

Підчас інспекції на стації в Ловічу, в окрузі варшавської залізничої дирекції, викрито величезні зловживання, наслідком яких державний скарб стратив поверх міліон зл. Арештовано шістьох залізничних урядовців.

„ДЕНЬ МАТЕРИ І ДИТИНИ" В РИМІ.

Зприводу „дня матери і дитини", що відбувся недавно в Римі, Мусоліні приняв на авдієнції 94 найплідніші Італійки, що приїхали на зїзд. Вони разом вродили 910 дітей. У своїй промові до них Мусоліні зазначив, що вони виконали свій обовязок супроти батьківщини і повинні бути зразком для Італійок. Кожна з них дістала від Мусолінія премію у висоті 4,000 лірів. Учасниць зїзду приняв теж на авдієнції папа.

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ СИТУАЦІЯ ЩОРАЗ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

ТОКІО (Японія). — На границі советської Монголії і Манчука ведуться далі бої між монгольськими і японськими частинами. Монгольська кавалерія мусіла уступити. Знаменне, що воєнні операції продовжуються, хоча студінь доходить до 30 ступнів. Офіціяльно оголошують у Харбіні, що заняте місто Калько-Мяо над озером Бон-Нор є важним риболовним пунктом. Місто це лежить на самій границі між советською Монголією і Манчуком.

ЯПОНІЯ ЙДЕ НА ПІДБИТТЯ КИТАЮ.

ШАНГГАЙ (Китай). — Наступ Японії на Монголію толкують собі так, що Японія продовжує свою політику визволення Китаю зпід чужинецьких впливів, головно советських, на те, щоб самій заволодіти тим краєм.

СОВЄТИ ВІДГРОЖУЮТЬСЯ.

МОСКВА (Росія). — Совєти заявляють офіціяльно, що на Далекім Сході нема боїв на території, яка належить до СССР. Та на нарадах всесоюзних совєтів виступлено в дуже гострий спосіб проти японського „імперіялізму". Молотов, предсідник совнаркома, вимагав від Японії, щоб вона забрала свої війська з Манчука та ґарантувала незалежність Китаю. „Правда" пригадує Японії силу червоної армії. Каже, що історія працює в користь Совєтів. І заповідає, що як Японія піде на Совєти війною, то та війна буде вестися на японській землі й „горе тому, що заатакує Совєти".

ЗАГРОЗА ВІЙНИ — СПРАВА РЕАЛЬНА.

МОСКВА. — „Правда", обговорюючи звіт Тухачевського про силу червоної армії, підкреслює, що тепер наближається дійсна небезпека війни. До її ведення Совєти мусять бути готові кождої хвилі.

ЯПОНІЯ І ПОЛЬЩА В СОЮЗІ.

ЛОНДОН. — Широко обговорюють у диплоьматичних колах те, що написала французька ґазета „Тан", що між Японією і Польщею заключено тайний договір, звернений проти Совєтів. Ця вістка цікава тим, що походить з ґазети, яку вважають речником французького уряду.

ГАНЬБА ЯПОНІЇ! — КРИЧАТЬ У МОСКВІ.

МОСКВА. — Як тільки Молотов згадав за Японію у своїй промові, виголошеній до делеґатів всесоюзного зїзду, піднялися з усіх сторін крики та вигуки, звернені проти Японії.

ПОБАЧЕННЯ ҐЕРІНҐА З ПІЛСУДСЬКИМ.

ВАРШАВА. — Гостина і полювання в Польщі припали німецькому міністрови Ґерінґови дуже до вподоби. Тому продовжив свою гостину. Відбув кілька конференцій з президентом Польщі, Мосціцьким, а окремо мав наради з Пілсудським. Офіціяльно не видано ніякого комунікату, хоч усі певні, що там радили над важними політичними справами, головно над відношенням до Совєтів. Тільки в пресі підноситься хитро, що міжнародня ситуація не є певна й тому Польща не веде ніякої певної політики, зверненої в німецьку чи французьку сторону.

НОВІ СТАТТІ ПРО УКРАЇНУ.

ЛОНДОН. — Вийшло січневе число „Де Слевонік енд Іст Юропіен Рівю". Поміщено в нім дві статті на українські теми: о. Августин Волошин, відомий народній діяч з Закарпаття, умістив статтю „Карпатська Русь", а О. Шульгин статтю під титулом „Україна і її політичні аспірації".

НІМЦІ НЕ ДАЮТЬ СЕБЕ НІЧИМ ЗАДУРИТИ.

БЕРЛІН. — Англія і Франція хочуть за всяку ціну втягнути Німеччину до Ліґи Націй, та вона не показує охоти. Хоче далі йти осібняком, бо це їй ще найкраще оплачує.

І ЕКОНОМІЧНО ПОПРАВЛЯЄТЬСЯ.

БЕРЛІН. — З урядотого фінансового звіту виходить, що Німеччина за влади Гітлера побільшила своє національне майно на 9,600,000,000 марок.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І СОВЄТИ В МІЖНАРОДНІМ БЮРІ ПРАЦІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — По довгих турботах вдалося таки довести до того, що в Міжнароднім Бюрі Праці позбавлено в головній управі Канаду і Бельґію заступництва, а їх місце приділено делеґатам від Злучених Держав і СССР. Формально станеться це в квітні.

ДАЛІ ПРОДОВЖУЮТЬ КАМПАНІЮ ПРОТИ ЖИДІВ.

МІНХЕН (Німеччина). — Протисемітська аґітація продовжується.2 Пікетують жидівські крамниці, а на вікнах тих крамниць наліплюють картки з написом: „Хто купує в Жидів, є зрадник." Розкидують теж по вулицях міста масово протижидівські летючки. Уряд намагається це спиняти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДКИНЕННЯ СУДУ

У середу ввесь американський народ, можна сказати, святкував урочисто уродини президента Злучених Держав, Френклина Д. Рузвелта. В його честь давано балі, говорено промови, складано жертви на добродійну ціль боротьби з параліжом. Президента засипувано справжньою повінню привітних телеграм. А у вівторок той самий нарід засипав телеграмами сенаторів, і в цих телеграмах взивав сенаторів, щоби вони не важилися голосувати за пропоноване президентом Рузвелтом приступлення Америки до Світового Суду.

Могло би це декому видатися доказом лицемірства американського народу. На ділі це найзвичайніші в світі переходи провідника демократичної країни. Нарід може вважати його за великого провідника, може шанувати його за його щирі зусилля поправити долю народу, а рівночасно з тим бути того переконання, що в якійсь даній справі цей провідник помиляється, чи може не погоджується з загальним настроєм чи змаганням народу.

Власне тепер, з приводу відкинення внеску на приступлення Америки до Світового Суду, публіцисти Америки пробують угадати, наскільки саме народ Америки відходить своїми настроями й прямуваннями від свого президента, котрого нарід певно глибоко шанує. Чому саме треба приписати цей масовий виступ Американців проти президента?

Дехто хоче приписати це відкинення обєднаній агітації сенатора Джансона, ґазетного накладника Вилиема Рендолфа Герста й радіового проповідника, о. Чарлза Коклина. Що така агітація була та що вона в цій справі заважила, не можна сумніватись. Одначе не зробила вона стільки, скільки декому уявляється. І Джансон, і Герст, і Коклин, кождий зокрема, і всі разом, нічого не були би зробили, якби в американськім народі не було вже готових настроїв проти Світового Суду.

Цих настроїв не витворили Джансон, Герст і Коклин, а витворила їх світова війна. Це бунт пересічного Американця проти вмішування в чужі справи, бо, мовляв, таке вмішування чи скорше чи пізніше доведе до участи Америки в новій світовій війні. Це переконання можна назвати неоправданим, безосновним; можна назвати висловом американського страху перед чужинцями, висловом американського парохіялізму, але це почуття в американськім народі є. Осуджує його певно й президент Рузвелт, але й він мусить йому покоритись. І коли нині американський нарід уживає свого права на оборону парафіянщини, то маймо надію, що він з часом виросте до більше зрілого розуміння своїх обовязків супроти людей. Це буде багато тяжчий обовязок, але більше під міру наймоґутнішій країні в світі.

КАЦАПСЬКА „ПОБІДА" І КАЦАПСЬКЕ ХРУНІВСТВО

(Оригінальний допис з Галичини).

II.

Булоб дуже мильно думати, що з іменуванням о. Масцюха на становище апостольського адміністратора на Лемківщині можна вже цілу справу зложити „ад акта". Ніяким чином!

Говорім, що хочемо, але це, що якась група даної нації для осягнення якихсь своїх партійних цілей звертається до політичного противника тої нації з просьбою за помічю, є само по собі фактом сумним і компромітуючим. Це є хрунівство й національна зрада. Цей факт показує, що на національним тілі існує поганий боляк, який в даним випадку не є ще раком, що міг би затруїти цілий національний організм, але в усякому разі він той організм ослаблює і показує політичному противникови те слабе місце того організму, в яке той противник може з успіхом ударити.

Кацапські заходи в справі вилучення Лемківщини зпід впливу і влади перемиського епископа наш політичний противник дуже „обильно" використав, ослаблюючи українство взагалі. Досить лиш читати радісні „восклики" украйножерного краківського „Курерка" з цеї нагоди, щоб це зрозуміти й пізнати.

Лемківські кацапи просто засипували Ватикан і Варшаву своїми скаргами на українське „засилля".

В чомуж проявлялося воно?

Отже треба взяти на увагу, що Лемківщина була від давніх літ майже виключною доменою кацапства: всі парохії були обсаджені кацапами, їх сини йшли на теольогію і дружилися з дочками інших кацапів-священиків. Коли вони ходили ще на теольогію у Львові, то, прозивані іншими товаришами **„каштанами"**, творили своє замкнене колісце. А не інакше було пізніше і в Перемишлі.

Довголітний перемиський епископ Чехович, маючи на Лемківщині масу свояків, підпирав їх з усіх сил та надавав їм найкращі парохії. І кацапи були переконані, що їх панованню на Лемківщині „ність конца". Основували декуди читальні Качковського, зле, переняті попівсько-аристократичним духом, вони тому добродушному народови властиво нічого не давали. Навіть його прекрасних пісень не позбирали, а лиш одного письменника видали: **Ієронима Анонима** (о. Хиляка), що писав неможливою кацапщиною, і тому тих „творів" ніхто не знає.

Колиж д-р Дудикевич, відомий російський агент, розпочав свою вже чисто московську, а не лиш москвофільську агітацію, то лемківські кацапи були першими, що станули під його трибарвний прапор. Та хоч мали тихе попертя зі сторони галицького намісництва, вони таки попали в конфлікт з центральною австрійською владою, а один з них, що перейшов на православя о. Сандович, заплатив у 1914 р. за своє кацапство навіть своїм життям.

По війні розпочав перемиський епископ Коциловський повільну чистку Лемківщини і почав надавати гр.-кат. парохії також і не-кацапам. Того роду нарушення „стану посідания" не могли кацапи знести. І тому взялися ширити при допомозі варшавського православно-московського митрополита Діонізія московське православя; з другого боку розпочали атаку на перемиську консисторію, і то рівночасно в Римі (Ватикані) й у Варшаві.

В цей спосіб удалося їм іще перед двома роками при допомозі Варшави добути від Ватикану згоду на виділення Лемківщини з перемиської епархії.

Справа затягнулася тому, що якось не було доброволців на ту посаду: о. Нагорянський, військовий капелян у Варшаві, зрікся тої приємности, а й о. Масцюх більше як рік відмовлявся від неї.

Нарешті і Ватиканови було цього вже забагато то й вислав в характері свого „візитатора" черця редемпториста о. Гудечка, мовляв, для візитації всіх трох епископств. Такий візитатор у нас не першина. Вже в році 1923 вислав був Рим такого візитатора з нагоди обурення галицько-української суспільности на еп. Хомишина за насильне введення целібату. Тоді вручено тому візитаторови протест, підписаний **957** священиками.

О. Гудечкови розходилося очевидно про те, щоб заманіфестувати, що Рим є безсторонний і вислухує одну і другу сторону. Так було і в цьому припадку. До візитатора приходили з жалями і кацапи й Українці. Про одну таку депутацію з о. Гудечком писав „Ілюстровани Курер Цодзенни" таке:

„У звязку з приїздом папського делегата о. Івана Гудечка до Польщі явилася в папського нунція Є. Е. Мармаджія у Варшаві делегація всіх староруських товариств і організацій під проводом сеніора Ставропигійського Інституту, п. Антона Гули.

„Делегація вручила обемистий меморіял, у якім доказує, що: 1) від 30 літ не приймають пляново Русинів (!) до греко-католицьких духовних семинарій; 2) що не приймається священиків Русинів на парохії, а внаслідок бажання українських політичних сфер змушується підступно руських парохів, щоб зрікались зі своїх парохій і, навпаки, греко-католицькі ординаріяти толерують українських священиків, засуджених за політичні проступки проти польської держави, допускають до політики з проповідальниць і в сповідальницях (!), толерують співання в церквах політичних пісень, попирають українських священиків, котрі були офіцирами підчас польсько-української війни за східну Малопольщу (себто за східну Галичину), а також попирають надавання руським дітям при святім хресті імен „українських „борителів", і т. і.

„Делегація просила: 1) призначення **епископа-Русина** не лиш для Лемківщини, але й **для цілої східньої Малопольщі** (східньої Галичини); 2) поділу греко-католицьких консисторій на українські і руські, так, щоб церква перестала бути ареною політичних боротьб і не стояла на услугах української політичної партії.

„Староруські круги задумують внаслідок кривд, роблених їм українськими епископськими куріями, і в цілі ратування народу перед українізацією та православям вислати спеціяльну делегацію до апостольського престола в Римі. Руська суспільність приступила до організації національного товариства, краєвого католицького братства, в цілі оборони прав перед українською політикоманією.

„Декотрі парохії у східній Малопольщі задумують до часу іменування епископа Русина, піддатися на перехідний час під юрисдикцію римо-католицьких епископів".

Це все подаємо за краківським украйножерним „Курерком", який останній уступ помістив розбитим друком, уважаючи особливо цю вістку незвичайно важною.

А всі ті інформації подав очевидно „Куріерковиц" або сам Гула, або хтось з його співвинуватців. Ужили ми цього останнього слова тому, що і сліпий мусить і в тім меморіялі і в тій цілій акції добачити знамена великої національної зради, знамена злочину розбиття й ослаблення наших національних сил. Автім цілий той меморіял тхне таким страшним хрунівством, що аж гидь чоловіка бере, щось такого взагалі читати.

(Кінець буде).

Юрій Горовенко.

УКРАЇНА Й ЕВРОПА

У різдвяному числі містить „Наш Прапор" цікаву статтю під повищим наголовком зпід пера д-ра Г. Ю. Стецюка, яку подаємо у скороченню:

Склалося так, що ми між Азією й Европою крівавилися в обороні Европи і тому ослабли, а внаслідках переживали неодну невдачу. Одначе ми їх пережили. Вони нас не зломили. Навпаки, ми виходимо загартовані, навчені досвідом, скріплені вірою в майбутнє.

Так! Не маємо волі сьогодня, але маємо світлі сторінки минулого і маємо віру, що майбутнє до нас належить. Оця віра жене націю вперед. Україна має міліонові страти. Одначе вона має теж найбільший приріст населення, найсильніший гін до життя. Вона виповнить прогалини новими людьми. Життя живої, молодої нації не дасться здержати.

Сьогоднішня пануюча Европа крутиться коло середньоевропейського питання, чи пак довкола Дунаю. Одначе завтра Европа мусить побачити, що розвязка нової Европи на Сході, на Україні. Без України нема **нової** Европи. В це й Европа повірить, коли випробує безуспішно всі „союзи", „пакти" і т. д. і всуперечь цим усім „забезпекам" ґнатиме у дальшу безвиглядність.

Европа душиться. Для літака, для самоходу, для машинових ґіґантів Европа замала Вона потребує великанських просторів — південно-західної та центральної Азії. Одначе ключ до цих просторів не є на Далекім Сході, але на Україні. Не море, але суша стає шляхом у добі літака та самоходу. На цьому шляху є Україна, що є ключем свободи азійських народів. Большевизм рушив їх на те, щоб вони його у себе повалили. Бо большевизм — це революція російської нації, це революція не українська. Ніяка нація не може жити життям чужої революції. До безнаціональности світови так далеко, як літакови до лету на сонце.

Без вільної України нема волі всім тим народам, які під впливом України прийшли до початків національної свідомости. Їм конечна суверенна Україна. Европа теж потребуватиме України. Одначе розвязку „українського питання" мусить Україна взяти сама у свої руки. А це „українське питання" це кінчиться **Києвом,** тільки ним починається. Політична скромність, чи наївність не сягає в мріях поза незалежний Київ; що станеться після незалежности Києва, про це не думаємо. **А саме те — є найважніше.** Незалежний Київ є перший ступінь до української моґутности, до розвязки українського питання. Але Українці є на Кавказі, Сибірі, Далекім Сході, в Европі і Азії, а побіч них є ціл десятки малих народів, які глядітимуть на Україну як забезпеку перед Москвою, якщо Україна вкаже їм дальший їх шлях, дальше їх майбутнє. Доперва вирішення цих всіх справ є першою розвязкою українського питання, є здійсненням **перших завдань** українізму.

Кожна правдиво національна ідея відповідає потребам нації, що її створила.

Ми засвоювали собі европейські кличі до миролюбства включно, хоч воно для недержавної нації гріб.

Хоча в сьогоднішній Европі нам нема місця, ми всетаки сліпо принималиб чужі світогляди, замісць творити свій власний, який черпав би з первісного джерела, з душі української нації, замісць поставити проти чужих — „ізмів" — свій „українізм". Кожна чужа ідея вимагає власної відповіди. Інакше ми підпадаємо під її панування.

Саме на межі „двох світів", де стрічаються ріжні ідеї, течії, світогляди, мусимо мати на них власну відповідь; їх треба вирішувати, спрямовувати в належне, корисне нам русло. Між Европою й Азією не можна бути нужою мішаниною, але власною крицевою скалою, щоб створити в цім величезнім просторі свій український простір, „український світ, де панувалаб українська ідея, українізм.

Перед нами великанські завдання. Ми мусимо не тільки опанувати дотеперішнє, але за всяку ціну прямувати до того, щоб духовий провід у майбутніх областях впливу був у наших руках. Це вимагає великих, — сильних характерів, задивлених у велике майбутнє України. Це вимагає цілих людей, наскрізь самостійних умів, сталевих характерв, мовчаливих борців. — Ґероїв на світі мало. Ґерої — як ґенії — родяться; сильні характери — виховуються.

Йдемо назустріч нашій новій добі. Тому треба нам цих великих характерів. Треба нам цих носіїв майбутнього, які з чистою совістю моглиб про себе сказати: Ми щасливі, що можемо працювати в цих для України приважких часах, бо нам не конечно жити, але конечно працювати для світлого **майбутнього України.**

В. Будзиновський.

ШЛЯХОЦЬКЕ УХО

(Історичне оповідання).

(9)

— Міліція Кучицького дожидає моїх приказів півтори милі перед Райфурами. Як до неї вишлю гінця, то буде мати досить часу, щоби прийти на визначене їй місце. Більше менше в половині дороги від Шубина до дороги від Латані, є коршма і дві великі шопи.

— Скільки хлопців маєте у себе?

— Трицять моїх, двацять Кучицького.

— Дасте мені їх?

— Всіх? Пару чейже треба буде лишити в дворі!

— Так багато мені не треба. Я може й без них обійшовсь би, та всеж таки мені будуть потрібні руки на те, щоби з двора винесли все те, що має якусь вартість. Дайте мені лиш тих двацять драґонів пана Кучицького і десять ваших.

— Коли заїзд завтра, то нащож вже сеї ночі слати міліцію Кучицького під бік Шубинського? На злодієви шапка горить. Він доміркується, що то проти нього і зорґанізує оборону. Нащо перестерігати ворога, що ідемо на нього? Не збагну, в чім сила такого воєнного підступу.

Райфурський вже став жалувати, що провід заїзду дав у руки такого молодого.

— Шубинський має два двори недалеко себе, — козак став пояснити. — Резидує в Шубині. Мабуть там також всі ті його движимости, що мають більшу вартість.

— Так. В Латані нема нічого. В латанськім дворі мешкає лиш бідна родина гуменного.

— Отже мій плян такий: Подбаю, щоби до уха Шубинського прийшла вість про завтрішній заїзд на Шубин. Під ніч до тої придорожної коршми заїде без мене міліція пана Кучицького. Як буде йти крізь Райфури, прошу сказати йому, що коли заїде до тої коршми і закватирується на ніч, нехай перед арендарем грає комедію таємничости, не кажучи, чия то міліція і куди вибралася. Нехай бреше, що іде на Богородчани. До Шубинського зайде вість про сю міліцію. Зараз погадає собі, що міліція вислана проти нього. Колиж вона на ніч усадовилася недалеко Шубина, полишивши необсадженим скрут до Латані, то для Шубинського буде се доказом, що на Латаню заїзду не буде Він свій скарб і цінніший інвентар перенесе в ночи до Латані, і всю свою міліцію стягне до Шубина.

— Тоді ти гадаєш наскочити на безборонну Латаню? Не думай, що він не розставить кінних стійок на дорогах з Латані до мене. Як побачать, що туди поспішають якісь озброєні, звістять його і він бодай частину своєї сили зараз вишле туди і звідтам свій скарб спряче, або оборонить його.

— Як би я був такий дурний на Латаню йти звідси простою дорогою. Проста дорога не все найліпша. Я звідси піду за річку Сонну. Назад на сей бік аж коло Городища і на латанський двір впаду як грім з ясного неба, не звідси, від півночі, а від півдня... Таксамо назад. Вони може й не вгадають, що удар вийшов з Райфурів.

— Щасть Боже! — сказав Райфурський, позираючи, вдоволений на свого помічника.

— Чи не міг би я вже нині дістати одяг німецького драґона? — спитав Стефан. — Я не хотів би, щоби мене пізніше пізнали. Я таки зараз хочу виїхати на провіди, щоби ліпше пізнати терен.

— Іди до старшого моїх драґонів, то він дасть тобі. У мене всі драґони одягнені з німецька. Інших одягів не маю, хіба ще лиш гайдуцькі.

— Ярунич пішов до маґазину одягів двірської міліції й звідтам вийшов як офіцир драґонів. Чурі приказав окульбачити і привести коня. Сам сів на лавці під липою на подвірю. Саме тоді, коли чура привів до нього окульбаченого коня, з двора вийшла Слава. Побачивши його драґоном, здивувалася і спитала:

— Ти вже покинув козаків і перекинувся до драґонів?

— То лиш на пару годин, — відповів Ярунич. — Не хочу, щоби там, де буду крутитися, люди знали про те, що тут є якісь козаки.

— Кудиж ти?

— Я в сторону Шубина...

— Та чортови просто в зуби? А як тобі драґонський одяг не поможе і таки доміркуються, що ти, той козак, котрий з їх кіґтів вирвав доньку Райфурського? Не погладять тебе по головці, як спіймають.

— А хоч би й вбили! І так нема кому жалувати за мною.

— Нема? — спитала дівчина і по хвили додала. — А я гадаю, що є!

— Хтож то такий міг би бути?

— Вгадай!

— Коби! Коби справді було так, як я хотів би, щоби було.

— Я дуже цікава, кого ти маєш на умі.

— Такий зухвалий я не є, щоби вам се сказати.

— Лиш мені?

— Нікому, бо сказали би, що я збожеволів.

Ввесь час тої балачки одно одному дивилося глибоко в очи. Від останніх слів козака дівчина спаленіла. Потупивши очі в землю, сказала „щасливої дороги!" і вернулася до хати.

Козак ще не сів на коня, бо підтягав слабо стягнені попруги, коли з хати вийшов Райфурський, щоби придивитися, як виглядає Ярунич, переодітий за драґона. Коли Ярунич сідав на коня, Райфурський спитав:

— А що ти зробиш, як би в дорозі зійшовся з Шубинським?

Ярунич, в котрого души остання розмова з дівчиною розбудила думки, для яких йому покищо потрібні були довіря і прихильність дівчини, відповів:

— Зроблю, що пан прикажуть. Прикажуть пан знехтувати його і на ніяку провокацію не відповідати, знехтую. Прикажуть пан пообтинати уха, йому, чи будькому іншому пообтинаю! (Д. буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

РОЗКРИВАЮТЬ.

Давид Лойд Джордж, цей Велш, що був одним з найбільших політиків Англії, видав недавно четвертий том своїх воєнних споминів. Спомини впали як бомба, бо цих 700 сторін розкривають зі середини, як анґлійський уряд провадив велику війну. Розкривається при тому факти, які багатьом певно видадуться страшними.

Між іншим робить Лойд Джордж закид анґлійському командантови Гейґови, що він безпотрібно знищив велику масу анґлійського жовніра на бельґійських болотах. Ґенерала остерігали, що на тих болотах наступу вести не можна, але це ґенерала не обходило: як війна, хай уже буде війна!

Такі речі чували й ми про команди інших армій. Тільки, що це були балачки нижчих официрів і мужви, а ці звичайно, коли невдача, то люблять говорити, що ґенерали далися запродати, або грали в карти й пили шампана. Тут страшний закид підносить один з командантів, котрий певно справу добре знав.

ЗНАВ, АЛЕ НЕ РОЗКРИВ.

Лойд Джордж виразно показує, що й він, як анґлійський премієр міністрів, і інші міністри, і багато військових полководців знали про фатальну любов ґенерала Гейґа до коштовних, а безпотрібних кампаній просто з пустої бравури, тимбільше сумної, що вона коштувала дорого інших людей, а не його.

Одначе й Лойд Джордж і інші, що це знали, про справу мовчали. І Лойд Джордж розкриває ці страшні факти в 1934-тім році. Він мовчав про них у 1917-тім році, коли вони ділялися, коли пора була Гейґа здержати.

Нині Лойд Джордж виразно відповідає в своїх памятках на закид, чому він не відправив Гейґа з команди. Лойд Джордж каже, що це було би зломало довіря Анґлійців до військової команди. Це було би заломало анґлійський опір. Це булоб Анґлії пошкодило більше, як тисячі людей, що гинули дурно-пусто в болотах Бельгії.

І тому, читаючи в 1935-тім році про командування Гейґа в Бельґії, читач вдячний Лойдови Джорджови, що хоч нині він не закрив цеї вонючої квітки та виставив її на соняшне світло. Краще пізно, як ніколи. Най хоч нині вона навчить дещо людей, якщо людей можна чого навчити.

„НІХТО НЕ Є ГЕРОЄМ ДЛЯ СВОГО СЛУГИ".

Ця приповідка пригадується при читанню інших спогадів, американських спогадів про американських президентів, написаних Айком Гувером під наголовком: **42 роки в Білім Домі.**

За 42 роки перейшло через Білий Дім багато президентів, і всіх їх описав Айк Гувер, а всіх їх описав не з того боку, з якого їх знає широка публика, а з того приватного, як це кажуть, інтимного боку, з якого пана знає його слуга. Бо Айк Гувер був „ошером", себто „швайцаром" у Білім Домі.

І з усіх цих американських президентів, що перейшли через Білий Дім за 42 роки, один тільки Вилсон трохи скидався на геройську постать. Всі інші це малі, дрібні люди, на думку „швайцара" Айка Гувера.

Але, як відомо, тяжко бути героєм в очах власного слуги. Кажуть, що і Наполеон ним не був.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО БАЛЕТУ.

Мені вже доводилося писати нераз про потребу створення в Америці модерного українського балету, себто такого, з яким можна би виступити на американських сценах. Деякий початок вже зроблено. Початкові лібретта до таких балетних вистав уже були друковані в „Юкраїніен Вікли". А тепер пора перевести це в діло. От і для того відкрив я школу в Филаделфії й вона вже в повному русі. А тепер відкриваю ще в Ню Йорку. Я певен, що в нас знайдеться багато спосібних для балету, як хлопців так і дівчат. Спосібности в нас є, тільки треба вміти їх використати.

Я теж певен, що модерний український балет рознесе нову славу українського імени по Америці. Це буде нова ділянка і її треба використати для української культури і загального добра. Коби тільки те все вдалося. Та вірю, що таки вдасться.

Дмитро Чутро.

МОРАЛЬНІСТЬ КІРОВА.

Цікаву характеристику вбитого комуніста Кірова подав у „Курієрі Заходнім" бувший польський консуль у Владивостоці, В. Маєвський. Завваги, подані Маєвським, є тим цікавіші, що совєтська преса розписується широко про велику людяність убитого, а що більше, таку саму пісеньку про велику людяність Кірова заспіяв московський кореспондент „Ґазети Польської", п. Отмар.

Ось що пише Маєвський про Кірова: „Кіров перед війною був журналістом. Працював у деннику „Казбек", що виходив у Владикавказі під управою Вірменина Козарова. Спершу працював як репортер, опісля став начальним редактором згаданого часопису. Не від річі буде додати, що одна з бюрових сил цеї газети, якась Марґулес, була його приятелькою".

Дальше Маєвський підкреслює цікавий мент, як то Кіров звернувся був до нього з проханням, щоби він дав йому кредит. Маєвський відмовився, бо Кіров був уже довжний йому більшу суму, якої не хотів звернути. Невдоволений з того Кіров розпочав проти Маєвського і його торговельної фірми кампанію в свому щоденнику, причім послугувався наклепами і брехнею. Маєвський хотів запізвати Кірова до суду, та слідчий суддя порадив йому **не зачіпатися з небезпечним Кіровом,** а навпаки, піти назустріч його домаганню, що й Маєвський зробив.

У 1920-му році Маєвський стрінувся з Кіровом у Тифлісі, де він був тоді совєтським послом при грузинськім уряді. Кіров мав тоді багато грошей, але ні разу не згадав про свої довги. Домагатися звороту грошей було небезпечно, і тому Маєвський махнув рукою на ті гроші.

Безперечно, що ті дані кидають темну тінь на особу одного з передових комуністів. Одначе куди більше Маєвський обтяжує його в дальшій частині своєї статті. „Підчас побуту Кірова в Астрахані, пише Маєвський, де Кіров перебував у характері большевицького комісаря, переведено масові екзекуції, при чому **Кіров розстрілював тисячі людей без найменших причин".**

Так виглядає ця велика людяність Кірова, про яку горлає вся совєтська преса.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська секція на Міжнародній Торговельній Виставі.

В Ґренд Сентрал Пелес у Ню Йорку, при Лексінґтон евені й 46 вулиці, недалеко залізничої стації Ґренд Сентрал, буде отворена в понеділок, 4-го лютого, Міжнародня Торговельна Вистава для розбудження торговерного руху. Буде там виставлена всячина на велику скалю, але між нею не бракне й українського виробництва. Рада Народніх Обходів (Фолк Фестівал Кавнсил), що займається розголошенням гарних сторінок життя недавніх імігрантів до Америки, подбала за те, щоб на виставі знайшли місце і вироби чужинні. Окреме запрошення дістали Українці, щоб виставити українське народне мистецтво.

Якраз у теперішньому часі перебувають серед нас в Америці Сестра Северина та Сестра Єлисавета, що приїхали щойно з краю з великою збіркою українських вишивок та української народньої ноші. Сестри Василіянки рішилися відразу віддати свою богату збірку історичних вишивок та народніх костюмів на згадану виставу.

Збірка СС. Василіянок тим цінна, що обіймає найбільш характеристичні взори українських вишивок з усіх українських земель, починаючи з яких 50 літ до війни. Таксамо є там повні жіночі й мужеські убрання з усіх сторін України: Галичини, включаючи Лемківщину, Буковини, Полісся, Підляша, Поділля, Волині, Великої України з її ріжноманітними узорами. Отже це перший раз буде мати американська Україна нагоду пізнати народні одяги з цілої України.

Віддавна пробують у нас, в Америці, відтворити українську ношу на ріжних фіґурках, ляльках, але часто це не вдається. Не вдається тому, що мало хто знає, як повинен виглядати правдивий український народній стрій. Сестра Северина, як учителька української ґімназії у Львові, присвятила довгі літа студіям української ноші і тому вповні компетентна дати нам узори правдивих народніх костюмів. Треба використати нагоду згаданої вистави, щоб оглянути хоч частину матеріялу, привезеного щойно з рідного краю.

Вистава буде тревати до суботи, 9-го лютого, а можна буде її відвідувати кожного дня від год. 12 вполудне до 11 ввечір, за вступом по 40 цнт. від особи. Вступ не залежить від української секції, а назначений загальним комітетом вистави. До почесних членок комітету належать такі пані, як жінка нюйорського governора, пані Лімен, пані Оливер Ґарімен, пані Френк Вандерліп і багато інших.

Світозір.

Побожне непорозуміння.

Один Німець у селі біля Гановера зломив собі ногу. Парох відвідав хорого, а коли побачив, як то скучно лежати так цьому чоловікови, що звик усе щось робити, післав йому на другий день „Альбом Вільгельма Буша" (гумористичний поет Вільгельм Буш сам ілюстрував свої сміховинки. Багато сміховинок Вільгельма Буша вийшло в українських переспівах у накладні Михайла Таранька у Львові).

Минули два, три тижні. Парох знову відвідав хорого селянина.

— Отче парох, — сказав поважно селянин — колиб я не був знав, що це все, що ви мені дали до читання, то боже слово, то я нераз був би здорово всміявся!

ОДЕЖА, ЩО ВАЖИТЬ 60 ФУНТІВ

У Персії в минулому столітті були дивні дипльоматичні приписи. Перський шах увів такі приписи, що чужі дипльомати збунтувалися. Лише російський цар і перський шах порозумілися і цар згодився, щоб його дипльоматичні представники в Персії носили одежу, якої домагається шах. Перські міністри являлися перед царем у бурій і червоній одежі. Така одежа була дуже тяжка, а тяглася цілих два ярди по землі. Таку саму одежу мусіли носити й російські допльомати на шаховому дворі в Тегерані.

Найдивовижнішу й найтяжчу одежу носив сам шах. Його одежа була тяжка, бо мала дуже багато прикрас. Самі діяманти та брилянти, що їх шах мав на собі, важили девять фунтів. Шах ледви ворушився під таким тягаром і виглядав дуже смішно.

Всі дипльомати мусіли промовляти до шаха такими словами:

— О, ти найясніша з усіх зір, що стоїш на престолі, а похожий ти на льва та сонце...

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN CHOIR ENJOYED ANNUAL BANQUET AT SAM'S.

Members of the Ukrainian choir of the St. Peter and Paul Ukrainian Catholic church had a merry time last night as they gathered around the festive board at Sam's Annex for the annual banquet tendered by their able and congenial choirmaster, Professor Roman Hwozdevich. The professor proved a royal host and the singers and their guests enjoyed a fine dinner of roast chicken and other delicacies. Joseph "Casey" Smerznak, past president of the choir, served as toastmaster and filled the job admirably, introducing the guest speakers, who were the Rev. Alexander Rotko, Pastor of the St. Peter and Paul Ukrainian Catholic church; Mayor Peter Hart, Police Commissioner Niels I. Poulsen, City Clerk Paul E. Schumacher, Paul Dripchak, president of the choir, John Kopchik, its treasurer; Mary Korotash, head of the women's department of he choir, Samuel Zuraw, president of the St. Peter and St. Paul A. C., Professor Hwozdevich and Mrs. Hwozdevich. Wilfred Dube and his orchestra played during the dinner and for the dancing afterward.

Professor Hwozdevich has been director of the St. Peter and St. Paul choir for the past 15 years and his annual banquet for the members is looked forward to eagerly each year. The choir, under his direction, has won a statewide reputation, not only for its excellent work with liturgical music, but also for its rendition of the folk songs and beautiful national music of the Ukraine.

Sang for Guests.

The choir at the banquet last night rendered several songs for its guests.

Toastmaster Smerznak in behalf of the choir, expressed its appreciation to Professor Hwozdevich and then presented Father Rotko who addressed the members in the Ukrainian tongue, praising the choir for its fine work in the parish and lauding its leader. Mayor Hart expressed his pleasure at being present and hoped that he might hear the choir sing. The wish was gratified later in the evening. Captain Poulsen told of the fine impressions the choir has made in its public appearances. City Clerk Schumacher praised the choir which, he said, is held together by a common bond, love of music. President Dripchak told of the fine cooperation that had been given by the members of the choir, and Miss Korotash voiced similar sentiments. Samuel Zuraw, head of the St. Peter and St. Paul A. C. added his word of praise for the professor. Professor and Mrs. Hwozdevich thanked the choir members for the fine spirit they have shown which he been in large measure responsible for the success of the organization.

(The Evening Sentinel,
Ansonia, Derby, Shelton, Seymour,
Monday Evening, Jan. 28, 1935)

Російський ґенерал Суваров якого добре пізнали Турки, Поляки, Італійці та Швайцарці, був дуже строгий. Та цікаве, що він і сам слухав своїх приказів, начеб він був хто інший, а не Суваров. Нераз мусіли йому адютанти приказувати то це то те в його імени й він виконував це точно. Раз Суваров розсердився був чогось дуже на вояка, що в службі чимсь провинився. Вже почав бити вояка. Тоді один адютант зібрав відвагу, подумав, що прислужиться добре ґенералови й воякови, підбіг і сказав: „Ґенерал Суваров казав, що не слід даватися заволодіти гніву". Ґенерал Суваров зараз перестав бити вояка та сказав: „Коли так приказав ґенерал, то треба слухати".

В НІМЕЦЬКІЙ КІНОФАБРИЦІ.

Незадовго перед Різдвом відчинила була німецька кінофабрика свої гостинні брами для жадних знання і сензації журналістів. І заступник Української Пресової Служби мав нагоду приглянутись тому місцю, де далеко від щоденного гамору творяться чуда, які потім оглядають міліони людей на екранах усіх кін світа.

Кінофабрика зветься У. Ф. А. (Універзум-Фільм-Акціенгезельшафт). Нічого не має спільного з московсько-сибірським містом Уфа. Але найперше кілька цифер про фабрику, бо вони все дуже багато говорять, хоч дехто звик тепер це називати видумкою вмираючого лібералізму.

УФА повстала в 1917. році. Тепер вона має 100 великих кін, фільмові ателіє в Нойбабельсбергу і в Темпельгофі коло Берліна. Для збуту витворених фільм є окремі компанії. Власні заведення копіювання фільм можуть дати річно коло 30 міліонів метрів фільми. Для уладження кін є знов окрема фірма технічно-торговельна. Головна управа компанії знаходиться в центрі Берліна, а продукційно-торговельна — у Нойбабельсбергу і в Темпельгофі. В фабриці заняті стало коло 4,500 осіб ріжного фаху, крім принагідних додаткових та артистів. Компанія має власну електричну централю на 260 кільоватів, 300 телефонів, 230 телефонічних получень зі світом та окремі малярські ателіє. Місячно приходить 38,000 розмов і виходить 35,000. Для висвітлювання фільм інтересантам є окремі салі. Спеціяльні видавництва дбають за добру рекляму і фільмам і фірмі, а пресовий відділ, який влаштовував і ці оглядини фабрики, дбає за добре відношення преси до компанії. Кошти освітлення при праці коло фільм виносять 50 марок на мінуту. В цілости фабрика займає площу 450,000 кв. метрів і має 43 великі будинки. Великі трудноші прийшлось було компанії переборотн, коли довелося в короткому часі змінити фільмові ателіє з німих на тонфільми. Все це зроблено на протязі 4 місяців при солідному вкладі гроша. 1,000 рефлекторів, 200 півватових ламп, 100,000 штук меблів ріжних епох, 8,000 костюмів, 800 пар чобіт, 1,000 капелюхів, 1,700 перук — ось приблизне поняття того, що така фабрика мусить мати за майно. В ателіє можна накручувати відразу 10 фільм з 2,500 артистами.

Саме в часі відвідин накручували фільми: „Циганський барон" з артистами Вольбрік і Камперс; „Баркароля" з артисткою Гільде Гільдебрандт; „Свіжий вітер з Канади" з артистами Крайслер і Гирбігер, і інші менші фільми. Спеціяльно для фільми „Баркароля" збудовано у великій галі модерну Венецію з її каналами, мостами, старими будівлями і т. п. Кілька днів після відвідин журналістів оглядав ці будови й сам Гітлер. Фільми будуть готові десь у лютому відразу кількома мовами: німецькою, англійською та французькою.

Щойно тоді, як бачиться, скільки труду вкладають і артисти і режісери, щоб вийшов добрий образ, який опісля бачиться на екрані, видно, що бути фільмовим артистом не така легка річ; може трудніща, як це дехто думає. Тому й праця при фільмі така дорога.

Провідники надзвичайно ввічливі. Дають усякі пояснення голодній на сензації публиці. В їх тоні не відчувається нічого фільмового, але в їх рухах усе нагадує фільму. Самі артисти дуже ввічливі люди і в дійсности трохи виглядають як на фільмах.

Коротка вандрівка веде всіх з Европи до Азії, там далі до Харбіна, себто в обстанову, в якій накручували відому фільму „Збігці"; що дістала першу нагороду в Німеччині; дальше у Китай з типічними написами і святинями, Відень, модерні палати і т. п. Все стоїть, якби оригінальне, а новозбудована Венеція у великій галі робилаб дійсно враження Венеції, колиб не було стін, що спиняють зір.

Все окружене лісом, затишне; виглядає як окреме місто. Так воно і зветься в берлінському жаргоні „Уфаштадт". Зате в Темпельгофі все інакше. Довкола кипить великоміське життя, а в галях нічого не відчувається. Вони ізольовані проти всякого згуку знадвору. Навіть перелітаючі з поблизького летнища літаки не впливають у нічому на працю в ателіє. Відомо, що при знимках тонфільми мусить бути якнайглибша тишина.

Після довгої мандрівки по всіх частинах світа і по солідній перекусці прощаємося з провідниками. Ми вдоволені, що бачили щось цікавого, а вони вдоволені, бо сподіваються, що в пресі цілого світа буде щось про це написане.

(УП, Берлін).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Наша коляда.

На зборах представників місцевих організацій, які відбулися в парохіяльній галі дня 1. січня б. р., рішено піти на край з одною спільною колядою, яку поручено зорганізувати 16 відділови ОДВУ. Зазначимо, що група т. зв. оборонців таки колядувала собі окремо, що внесло певне замішання. Та ми були терпеливі й свою роботу виконали.

Загально зібрано на коляду $79.05. До Обєднання переслано $28 з призначенням для Рідної Школи в краю, а $51 призначено на допомогу визвольний акції.

Колядників поділено на 6 партій.

В першій партії колядували: Марія Кінаш і Марія Колісник.

Коляду зложили: о. В. Каськів $2; по $1: В. Кушнір, М. Чагарин, А. Борис, І. Околіта, Й. Ходоровський; по 50 ц.: Д. Гафійчук, Осипа Градюк, Я. Процишин, П. Зарівний, О. Колісник, Н. Н., М. Яцишин, Анна Ремінник; по 25 ц.: П. Шевчук, А. Зарічняк, Анна Вальків, Й. Виспянський, І. Гуцал, Емілія Петрович. — Разом $12.50.

В другій партії колядували: Текля Паньків, Антоніна Тепер і Ксеня Каролишин.

Коляду зложили: по $1: О. Чубай, М. Бардачевський, І. Рапко, П. Заяць; по 50 ц.: А. Каролишин, І. Паньків, М. Кінаш, Н. Житарюк, Н. Вецал, А. Каролишин, Н. Глядик, Й. Галовшка, М. Копернюк, А. Гурняк, К. Сулима, Н. Черкас, Параскевія Липська, П. Клекот, П. Гук, О. Косюр; по 25 ц.: П. Кічак, І. Сарахман, Л. Лач, Л. Ганчарик, П. Гаврада, а С. Рогожа 20 ц. — Разом $13.45.

В третій партії колядували: Н. Вецал, М. Скибінський, Н. Глядик і К. Корницький.

Коляду зложили по $1: І. Малинчук, В. Бурак, Павлина Сулима, М. Скибінський, П. Стойко, П. Реміник; по 50 ц.: І. Назарук, М. Громовий, Г. Стрик, Ю. Іванович, І. Стропький, Анастасія Сусла, В. Липка, Анна Свірська, П. Стапенний, В. Барилюк, І. Туз, В. Копитко, О. Рогожинський, К. Корницький, Г. Вітушинський, Н. Сулима, М. Боґович, Г. Голик, а А. Басан 30 ц.; по 25 ц.: Н. Горбаренко, П. Гембаровський, Параскевія Подорожна, С. Бухтик, Й. Городинський, В. Корнелюк, Й. Морох, І. Боднарчук, Й. Кваснинький, І. Стрик, Агафія Рибак, Анна Боднар, Франка Ґнецко, Д. Зелененький, а М. Карась $1.25. — Разом $20.05.

В четвертій партії колядували: Ю. Самборський, В. Тепер, Т. Чагарин і С. Тепер.

Коляду зложили: Г. Тепер $2; по $1: Анна Борозна (мол.), Й. Кава, Й. Чагарин, М. Підгородецький, В. Кучерявка; по 50 ц.: Марія Бровчук, Ю. Червінський, А. Сирота, О. Кравець, Д. Лукиник, І. Городивський, Ю. Самборський, І. Томчук, Л. Фостаковський, І. Рогожа, Ф. Ганчар, Д. Нитка, Н. Городивський; по 25 ц.: І. Боднар, Д. Пігун, Анна Борозна (стар.), Н. Семкевич, М. Кузів, І. Кацюба, Й. Бойко, а А. Лаба 20 ц. — Разом $15.95.

В пятій партії колядували: М. Чагарин, П. Зарівний, М. Кінаш, П. Гук.

Коляду зложили: А. Швець $2; по $1: М. Гніт, І. Затонський, О. Литвинець, М. А. Гучак, Ф. Валинтук, В. Свинарчук, А. Сусла; по 50 ц.: О. Вовлик, І. Камфоняк, І. Швець, В. Жаврит; по 25 ц.: Й. Новак, Й. Музика, Й. Бардачевський, М. Бавровський, Н. Кришталович. — Разом $12.25.

В шестій партії колядували: Олекса Заходник і Іван Познанський.

Коляду зложили: Я. Шаравара $1; по 50 ц.: О. Заходник, В. Пасечняк, М. Бойко, Н. Федишин, М. Пробориський, І. Познанський, В. Патрило, а С. Свірський 35 ц. — Разом $4.85.

За Управу 16. відділу ОДВУ;
М. Чагарин, голова;
Іван Паньків, касієр;
Петро Гук, секретар.

БРІСТОЛЬ, КОНН.

Коляда на народні ціли.

Члени відділу 390 У. Н. Союза, а саме М. Савяк, О. Каламін, М. Бойко і Д. Савяк, занялися колядою з нагоди Різдва Христового, яка принесла $21. Ті гроші вислано через Обєднання та призначено $10 на Рідну Школу, $5 на інвалідів, а $6 на визвольну боротьбу. Коляду зложили: І. Пруxницький (мол.) $2; М. Савяк, О. Каламін, М. Каламін, І. Пружницький (стар.), А. Губчак, П. Габриян, І. Александрович, Ст. Саламін, Ст. Конечко, А. Конечко і Т. Ясенчук по $1; М. Бойко, Т. Гарасим, Т. Баран, І. Баран, Г. Данилів, Т. Стиранкевич, М. Шулер, Ст. Чанда, А. Панчишин, Ф. Ковальський, Ю. Грамошак, О. Чус, Г. Бугрин і Т. Піх по 50 цнт.; С. Сергій, Ю. Каламін, З. Каламін і Д. Тичва по 25 центів.

Микита Савяк,
секр. від. 390 У. Н. С.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Коляда на народні потреби.

На річних зборах бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза, ухвалено виасигнувати з братської каси по $5 на інвалідів, Рідну Школу та визвольну боротьбу. Крім цього на Рідну Школу зложили ще такі члени відділу: Д. Гой, Е. Команишин, Д. Кузьма і Т. Шпікула по $1, а дрібними датками $2.26. Отже разом вислано через Обєднання $21.25.

Тарас Шпікула,
секр. від. 221 У. Н. С.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на інвалідів.

З нагоди Різдва Христового переведено в укр. прав. церкві св. Володимира збірку, яка принесла $26. Ту жертву призначено на інвалідів та вислано її через Обєднання.

Уряд сестрицтва Пр. Діви Марії.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На інвалідів.

На забаві в домі пані Марії Корний жертвували на інвалідів по $1: І. Бішко, І. Чопик, Марія Корний 50 цнт., а по 25 цнт.: В. Тінчак, Ева Стевчак.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(180).

„Я не знаю, як довго вітер мене ніс у легкопаді", говорила Ольга. „Коли я прийшла до себе, то не знала, де знаходжуся. Край довкола виглядав дивно. Мене оточувала напів цивілізована юрба. Мій мозок поволи очистився...

„Я пробувала сказати їм дещо. Це ні на що не придалося. Пізніше я попала в одну з тих мандрівок, котрими азійські племена удержують себе і свої череди.

„Величезне число людей і худоби поступало поволі з гірських проходів на трависті степи на північ. Вони вже були в дорозі цілі тижні, коли я так загадочно впала серед них з небес...

„Я впала якраз серед родини їх начальника. Зі сварки я скоро догадалася, що вони думали над тим, чи взяти мене з собою, чи може розправитися зі мною на місці. Можеш представити собі мої почування, Роджере, як я ждала їх рішення".

CLOSELY BOUND